

oo

Tr

+

26.

J. J.

EXHEREDATIO.
NEM BONA MEN-
TE FACTAM,

PRAESIDE

RECTORE MAGNIFICO,

DN. HEINRICO *Bincken* / D.
ET ANTEC. NEC NON REIP. NORIB. CONSILIARIO,

Ad diem Novembr. Anno M. DC. LXXVII,

IN ALMA ALTDORFFINA

P. P.

JOHANNES LUDOVICUS *Unker*
HALA-SAXO.

ALTDORFFII,

Typis JOH. HENRICI SCHÖNNERSTÆDT. A. 1704.

EXHIBITIO

MEMBRANAM

TACTAM

PER

FACTOREM

DN. THOMAS

ET

ALII

IN

17

JOHANNES

17

17

17

PRÆLOQUIUM.

Per insignis Juris nostri præsumptio est, quod parentes optimum semper de liberis consilium capere, ac seminis sui majorem, quam extraneorum, rationem habere ceantur, quam partim ^{1.} *Jus Civ. in l. nec in ea 22. §. fin. ad L. Jul. de adult.* partim etiam *Jus Canon. in c. est probanda 16. dist. 86.* nec sine ratione suppeditat; Amoris siquidem qualitas, quæ naturalis est, semper inesse præsumitur. *Barbos. Locuplet. lib. 14. cap. 8. axiom. 8.* Quod procedit, etiam si parentes actum suspiciant, qui prima fronte liberis parum utilis videtur, per doctrinam *Barb. & Alciat. 1. præsumt. 2. n. 1.* cum leges, modo actus non sic ita comparatus, ut ex inde parentes liberos suos lædere voluisse constet. *Zaf. ad l. 1. §. substituere 3. de vulg. & pub. subst. n. 45. atq. Menach. lib. 4. præsumt. 28. n. 2.* omnino credant, quod non sint facturi aliquid parentes, si commodum liberorum non concernat. Atque ex hoc ipso principio fluit, quod pater filiam, in adulterio seu ipsa turpitudine domi suæ, vel etiam in domo generi deprehensam, una cum adultero occidere possit, *per l. patri. 20. & seq. ad L. Jul. de adult.* quod triste jus tamen non solum modo leges ipsæ *in d. l. 20. & seq. ut & in l. nihil interest. 32. eod.* Sed & *Dd.* multis restringunt modis, de quibus præter alios, consuli potest *Anton. Marrb. ad lib. Pand. 48. tit. 3. c. 3. n. 13. & seq.* Consimili modo Jus vitæ ac necis esse *L. Romuli* parentibus in liberis propterea concessum esse videmus, quod Legislatores crediderint, nunquam eo sævitæ perventuros esse parentes, ut in proprium sanguinem sine causa exercerent crudelitatem. *Vid. Francisc. Frider. ab Andler. in Jurispr. lib. 1. de Patr. potest. n. 10.* Quæ effrenis tamen & immanis potestas sensim abrogata, ac Constantini sanctione *in l. ult. C. de patr. potest.* parentibus adempta est, cum vel ipsa natura, quæ ad prolium potius amorem & conservationem parentes invitat, hoc ne-

^{1.}
Præsumt.
de optimo
parentum
consilio ex
Jure dedu-
citur.

^{2.}
Per inter-
necionem
filie in ad-
ulterio de-
prehensa
confirma-
tur.

^{3.}
Ue & per
Jus vitæ &
necis pa-
rentibus
concessum.

4.
Bodin^{us} jus
illud vitæ
& necis re-
vocandum
esse censet.
Ego tamen
sententia
reprobata
iur.

4. fas satis prohibeat. *Andler. cit. loc. Bodin. quidem i. de Rea*
publ. 4. vel ex hoc præsupposito jus istud postliminio quasi
revocandum esse suadet, quod parentes vitæ ac necis po-
testate necabuti possint, nec etiam, si possint, velle cense-
antur, cum major eorumdem in liberos sit amor, quam
ut crudelius quicquam in eos tentare possint. Verum
quamvis præsumptio nostra suo non destituatur effectu, pe-
riculosum tamen est, ob eandem solam contra divinas &
naturæ leges perniciosissimo exemplo parentibus amplissi-
mam conferre potestatem, ut ad abusum potestatis patriæ
data ruant porta. Exempla quidem ejusmodi crudelium
parentum *Bodin.* requirit. Ast illa frequentissima sunt, imo
ipsemet omnium crudelissimum refert *6. de Republ. 5.* de re-
ge Dejotaro, qui filios duodecim uno eodemque peremit
tempore. Quare, cum paternum jus in pietate, neutiquam
vero in atrocitate consistere debeat. *l. Divus 5. ad L. Pompej.*
de Parric. ac sacra scriptura Deuter. 21. v. 8. & seq. impiam Bo-
dini opinionem non tam confirmet, quam potius infirmet;
Parentes enim filios suos rebelles ad iudices adducere ju-
bet, non eam ob causam, quam ipse affert, sed propterea, ut
doceatur, sine cognitione & decisione judiciali, propria
autoritate & vindicta privata parentibus liberos occidere
minime licere, ipsius asserto merito cum *Zabel. apud Arum.*
vol. 1. Jur. Publ. Discurs. 34. pos. 4. nostrum denegamus cal-
culum; præsertim quia jure novo Justiniano moribusque
nostris multa pristino rigori patriæ potestatis adempta & ad
pietatem restricta sunt, monente acutissimo *Frantz. ad*

5.
Ad pietatem
paternam
exheredatio
re datur
bona mente
facta per-
sone

Pand. tit. de his, qui sui vel. alien. jur. n. 17. Ad quam pietatem præ cæteris quoque spectat, quod parentes liberos suos sæpius exheredes scribere possint, non ut ipsis noceant, sed ut saluberrime potius prospiciant, nec ut obsint, sed ut consulant, prout *J. C. Ulpianus in l. multi 18. de liber. & post. hum.* notanter loquitur, quæ exhereditatio a *J. C. Ulpiano* bonamente fieri

fieri dicitur. *Rittersbusf. ad Nov. p. 6. c. 3. n. 22.* Hancque materiam, cum utilissima, atque hactenus, quantum scimus, haud plenarie, sed sparsim solum a veteribus Juris Interpr. tractata sit, loco Speciminis Academici explanandam esse duximus. Faxit modo S. S. Trias, ut conatus noster, exoptatum attingat scopum!

*Existentia
Exheredationis
bona mente facta
ex LL. deducitur.*

THES. I.

Existentiam Exheredationis bona mente factæ nemo sane, qui jura nostra velleviter inspexit, inficias ibit. Multi namque inquit *Ulpian. in l. multi 18. de lib. & posthum. non nota causa exheredant filios, non uti eis obsequio, sed ut eis consulant.* Idem repetit *in l. si patronus. 12. §. 2. de bon. libert. in verbis: Siquis non mala mente parentis exheredatus sit, sed alia ex causa, exheredatio ipsi non nocet. Ulpiano suffragatur Paulus, qui in l. Paulus 47. in pr. cod. respondet: Exheredationem nepotis, que non nota gratia, sed alio consilio facta est, nocere ei non oportere.* Contentit *Triphoninus, qui in l. si furiosus 16. §. 2. de Curat. furios. vel al. sequentia proponit: Potuit pater & alias providere nepotibus suis, si eos jussisset heredes esse, exheredasse filium (scil. prodigum) eiq. quod sufficeret alimentorum nomine, ab eis certum legasset, addita causa necessitate & q. judicii sui.* Tandemque calculum addunt *Imp. Dioclet. & Maxim. in l. filius matrem 25. C. de inoff. test. qui filiorum nomine inofficio si actionem denegant patri, quoties mater nullam injuriam fecit, sed potius putavit providendum* Quæ omnia exheredationem nostram, quam ductu LL. com *Glos. Interpretes,* tum veteres, tum recentiores, agnoscunt, satis superque comprobant, ut adeo, cum verba textus persatis clara sint, sine ulteriori eorundem explanatione ad ipsam rei tractationem progredi possimus. Hoc namque finaliter citati textus omnes præ se ferunt, quod pater, videns liberos suos, vel impuberes, vel etiam ejus ætatis ac morum esse, ut hereditatem sibi delatam facile consum-

turi

turi sint, heredes extraneos licite instituere, eorumque fidei committere possit, ut filiis vel alimenta præbeant, vel etiam, si ad legitimam pervenerint ætatem, aut ad sanos redierint mores, hereditatem restituant. Quibus casibus liberi, licet parentes eosdem exheredaverint, de patris inofficioso testamento nec conqueri, nec etiam ejusdem nullitatem allegare possunt: Exhereditatio enim ad commodum filiorum facta est. *Jason. ad d. l. multi. 18. de lib. & posth. n. 1. & 5. Duaren. ad eund. tit. de lib. & posthum. c. 3. p. m. 345.*

Quod exhereditatio sit duplex, bona mente & nota causa facta, de monstratur

II. Neque tamen hic necessarium ducimus, in derivationem & ambiguitatem Exheredationis prolixius inquirere, cum operam hanc Interpretes passim, præcipue *Hillig. ad Donell. lib. 6. c. 12. Meier. in Colleg. Argent. tit. de lib. & posthum. hered. instit. & b. 21. eumq. securi Bicc. in Aur. sect. 3. thes. 82. lit. SS. in not. & Dn. Rebban. in Hodog. Jur. chart. 2. clim. 2. parallel. 3. thes. 28.* præclare præstiterint. Sufficiat nobis pro solidiori materiæ nostræ enucleatione, quod exhereditatio duplex sit, *alia, quæ sit bona mente, non notæ causa, alia vero, quæ nota causa peragitur, adeoque injuriam liberis infert, arg. l. 18. de lib. & posthum. Colleg. J. Argent. cit. loc. thes. 22.* Confer. in simili, quod olim divortium aliud bona gratia, quod Imper. *in Nov. 22. c. 14. in fin.* mitiorem matrimonii solutionem; Ambrosius vero dimissionem cum bona venia vocat, aliud vero cum ira animi & offensa, sicque cum repudio peractum fuerit, *l. cum hic 32. §. 10. de donat. inter vir. & uxor. Nov. 22. c. 4. & seq. Rittersbus. ad Nov. p. 6. c. 3. n. 22.*

De Exheredatione nota causa facta breviter agitur, cū de lib. & posthum. a scopo no-

III. Posterior in odium liberorum concepta est, ad hoc, ut ab hereditate plane removeantur; quod quidem ab initio *ex L. 12. Tabb.* simpliciter parentibus licuisse videtur, tum quia ipsi in filios jus vitæ ac necis competiit, *per l. in suis 11. de lib. & posthum.* tum etiam, quod verisimile visum fuerit, parenti

parentes sine causa remedio hoc nevtquam uluros esse, per
ea, quæ *Frantzk. ad Pand. tit. de inoff. testam. n. 67.* tradit. *pro aliena*
Postmodum tamen in gratiam liberorum querela inoffi- *fit.*
ciosi testamenti invaluit, qua intentata probarent, se im-
merenter vel indigne exheredatos fuisse, *l. nam. § 5. ff. § l.*
28. C. de inoff. testam. parentibus forte novercalibus delini-
mentis instigationibusque corruptis, *l. inofficiosum. 3. cum*
seq. ff. eod. Dandem & hoc Imperator Justinianus correxit,
arque infirmata præsumptione ingratitude, quæ adversus
liberos allegari poterat, heredibus scriptis onus probandæ
ingratitude, ad quod olim nonnisi voluntarie teneban-
tur, *vid. d. l. liberi. 28. C. de inoff. testam.* imposuit, in simulque
constituit, ut parentes non nisi ex certis ac determinatis in-
gratitude causis, exheredationi nominatim adjectis, li-
beros a successione excluderent, prout ex *Mod. 115. c. 3.* fusius
liquet *Add. Francisc. Barry. de Success. lib. 10. tit. 2. n. 7. § 8.*
atq. Vaud. lib. 2. quest. 19. Sed hanc exheredationem, tan-
quam a scopo nostro alienam, hic plane omitimus.

IV. Prior vero, quæ nostri instituti est, bona mente *Bona men-*
eum in finem peragitur, ut his, qui exheredantur, consula- *te facta,*
tur, inde quoque nonnisi improprie & abusive nomine ex- *cum liberis*
heredationis venit. Quamvis enim vocem seu figuram *prospiciat,*
exclusionis habeat, mens tamen testatoris non est, ut exclu- *improprie*
dat, sed potius, ut prospiciat, *juxta cit. l. 18. de lib. & posthum.* *ti vocatur*
eaque propter a *Bald. ad Autb. Ex causa. C. de lib. prater. n. 42.*
sub fin. abusiva & impropria exheredatio vocatur, quæ vo-
cem exclusionis quidem continet, mentem tamen testato-
ris finaliter & realiter non ad excludendum, sed ad pro-
visionem spectantem complectitur. Dicitur alias exhere-
datio non notæ causa facta *in cit. l. 18.* item non mala men-
te facta *in l. si patronus 12. §. 2. de bon. liberis.* ut & non notæ
gratia, sed alio consilio adjecta, *in l. Paulus. 47. pr. ff. eod.*
Quare *Cujac. ad Papinian.* non tam injuria, quam providen-
tia

ta audit, teste *Meler. in Coll. Jur. Argent. de liber. & postb. l. 2. 22.* Est enim favorabilis, bono consilio facta, juxta doctrinam *Mantic. de Conject. ult. vol. lib. 4. tit. 11. n. 13.* Unde quoque arg. eorum, quæ hæcenus dicta sunt, sequentem in modum describi potest, quod sit actus, quo is, qui alioquin necessario institutus vel exheredandus est, non nota causa, sed bonamente, ut ipsi consulatur, ab hereditate vel nominatim, vel etiam per præteritionem excluditur.

Tandemq; describitur
Exheredatio bona mente facta a latius sumitur, quatenus etiam præteritionem completitur.
V. Hæc ipsa vero descriptio affatim monstrat, quod vocabulo exheredationis, prout in *thes. antecedenti* monuimus, non tam in propria & specialiori significatione utamur, quatenus actum denotat, per quem suus heres ab hereditate paterna meritis de causis summo vetur. *l. et si. 3. §. 2. 3. & 5. de lib. & postb.* Hæc enim exhereditatio in extraneo inepta res est, per *l. quidam. 132. pr. de V. O. in verbis: An & hic exigimus exheredationem vel emancipationem. res in extraneo ineptas. Dn. Rebhan, in Hod. Jur. chart. 2. clim. parall. 3. tb. 28.* Sed generaliore potius præsupponamus significationem, quatenus accipitur pro quacunque ratione adimendi hereditatem ei, ad quem alias jure devolvitur, ita ut præteritionem a patre factam, juxta doctrinam *Jason. ad h. 18. de lib. & postb. n. 2.* Matris aliorumque a matre ascendentium, & militis comprehendat, *l. si patronus. 12. ff. de bon. libert.* Imo ad parentes & fratres referatur, secundum *Nov. 115. c. 4. & Nov. 22. c. 7.* quatenus & hi per liberos & fratres a successione excluduntur, quam eis lex defert. *l. ult. C. quor. bon. Mantic. de Conj. ult. vol. lib. 4. tit. 11. n. 10. Coll. Jur. Argent. tit. de lib. & postb. tb. 21.* Unde porro fuit, quod hæc nostra exclusio, si non ex vocis proprietate, utpote quæ *Bachov. ad Treutl. vol. 1. D. 13. tb. 1. lit. A.* repugnare videtur, tamen ex juris analogia in exheredationem in specie sic dictam, & præteritionem, tum simplicem, tum illam, quæ vice exheredationis fungitur, commode dividi possit. Vid. *Jason. cit. loc.*
Hilbig.

Hillig. ad Donell. lib. 6. c. 12. lit. N. & Du. Brunnem. ad l. 18. de lib. & postb. n. 1. Hucq; spectat, quod Bald. ad Autb. Ex causa. C. de lib. prat. n. 23. exheredationem favorabilem, quæ bono fit consilio, inexpressam & tacitam distinguat.

VI. Hanc divisionem vero non solum in genere l. si. patro-
nus 12. de bon. libert. ubi præteritio silentio facta exhereditatio
nominatur, sed & in specie l. si em incipatus. 16. de bon. poss.
contr. tab. disertis comprobatur verbis. Ibi namq; filius eman-
cipatus heredem extraneum instituit, eundemque rogavit,
hereditatem nepoti restituere, si ab avi potestate liberatus
esset; Neque tamen avus, si suspectus sit, quasi consumptu-
rus bona nepotis, bonorum possessionem, nomine nepotis,
petere potest. Quamvis enim nepos præteritus sit, ut adeo
bonorum possessionem contra tabulas petere possit, per l. 3.
pr. & d. l. 16. eod. hic tamen merito cessat, cum filius nepotem
præterierit, aliumve heredem instituerit, ut nepoti consule-
ret. Glos. ad d. l. 16. Duaren. ad tit. de lib. & postb. c. 3. p. m. 345.
Licet ergo silentium matris ac aliarum ejusmodi persona-
rum vere & proprie non sit exhereditatio formalis, habetur
tamen pro exheredatione, juxta §. ult. Inst. de exhered. lib.
Mantis. d. tit. II. n. II. proptereaq; a Bald. ad cit. Autb. Ex cau-
sa. C. de l. her. prat. n. 2. tacita exhereditatio vocatur. Qua-
re concludendum, quod omnia, quæ de hac nostra pro-
ponuntur exheredatione, ad præteritionem quoq; ita ap-
plicanda veniant, ut & ob eandem præteriti de inofficioso
testamento conqueri nequeant, si modo consulendi causa,
neque malo animo facta sit. Duaren. cit. loc. atq; Hillig. ad
Donell. dict. lib. 6. c. 12. lit. N. etiam si parens filium præterie-
rit. Nam & propter talem præteritionem testamentum,
quod totum fit ad favorem & provisionem filii, non rum-
pi, neq; bonorum possessionem locum habere, ex Jason.
d. l. & infra dicendis pater.

Divisio pro
Leges con-
firmatur.

Que de ex-
hereditatio-
ne propo-
nuntur, e-
tia ad præ-
teritionem
applicanda
sunt.

*Origo Ex-
heredatio-
nis nostræ
ex jure de-
ducitur.*

VII. *Auspicia sua* hæc nostra Exheredatio, perinde ut altera, quæ notæ causa peragitur, Legum debet sanctioni. Cum enim sui heredes vivo patre quodammodo rerum paternarum domini sint, usque adeo, ut ne quidem acquirere hereditatem videantur, sed dominium suum solummodo continuare, magisque liberam administrationem consequi, *juxta l. in suis. II. de lib. & posthum.* non potuit sane pater sine leges concessione jus illud filiis auferre, eosque à dominio rerum suarum excludere. *C. 7. A. tit. de lib. & posthum. tb. 23.* Recepta vero hac suorum heredum exclusione, exheredatio postmodum latius extensa, tandemque per varias Legum sanctiones determinata est; Præcipue vero **LL. XII. Tab.** latissimam patribus famil. tribuerunt potestatem & heredes instituendi, & legata libertatesque dandi, ut nempe, uti unusquisque rei suæ legasset, ita jus esset, *per l. 120. de V. S. & Nov. 22. c. 2. in pr.* modo solennitates necessarias, in institutione vel exheredatione liberorum consistentes, adhibuerit, quæ statim quoque post latas istas Leges ex interpretatione Jctorum introductæ ac postmodum variæ determinatæ sunt, ne alioquin liberis præteritis testamentum nullum esset. Hanc ob causam *in l. 30. de lib. & posthum.* inter cætera, quæ ad ordinanda testamenta necessatio desiderantur, principale jus vocantur. In specie vero exheredatio ita permissa fuit, ut quandoque in favorem liberorum, ut illis consulere, bona intentione & mente fieri potuerit, *per text. in th. 1. allegatos l. scil. 18. de lib. & post. l. 16. §. 2. de Curat. furios. l. 12. §. 2. l. 47. de bon. lib. Vid. Frantzke. ad Pand. de inoff. testam. n. 8. atque Val. Forster. de Jurisd. Roman. p. 1. in explic. L. Romuli. c. n. 20.*

*Quod iam
men iuri
Naturali
conveniat,
demonstra-
tur.*

IIIX. Neque tamen Juri Naturali hæc nostra exclusio contrariatur. Largimur equidem, quod in successione, vel ipsa duce ratione & consensu omnium, quas novimus, Gentium, liberi præferantur reliquis, etiam ipsis parentibus, Favet namque liberis tum parentum obligatio, quæ ad li-

ad liberos alendos & bene educandos arctius illos adstringit, tum affectus vehementissimus, quem non nisi enormia liberorum scelera, aut inusitata parentum feritas extinguit. *Pufend. de J. N. & G. lib. 4. c. 11. §. 3.* Accedit, quod, vel naturali necessitate suadente, omnes homines bene illis malint, per quos ipsis gloria & honor comparatur, quam aliis; Honor autem & gloria unicuique post mortem per liberos potius, quam alios quoscunque homines contingit, ut vel inde colligendum veniat, patrem potius liberis suis, quam quibuscunque aliis prospicere, a deoq; id ipsum velle, ut præ reliquis ejusdem successores existant, juxta doctrinam *Hobbes. de Civ. c. 9. n. 15.* Hoc tamen tunc demum procedit, si alia signa ac indicia in contrarium non existant, *Hobbes d. l. Crot. lib. 2. de J. B. ac P. c. 7. n. 7.* ad quæ etiam hæc nostra exclusio commode referri potest. Illa siquidẽ, quæ alimentata excedunt, liberis, qui sibi ipsis prospicere possunt, non tam ex deserto præcepto Juris Naturalis, quam potius propterea debentur, quia communiter nemini lautius prospectum volent parentes, quam ex se genitis, ut catenus spera ad bona paterna præ reliquis habeant liberi. Neq; tamen propterea necessum est, ut æquis portionibus parentes bona inter ipsos semper dividant. Æqualis namq; successio liberorum ex Jure Naturæ præceptivo haud fluit, sed in *ad iustitiam* consistit, ut per consequens pro lubitu mutari possit. *Dn. Zigler. ad Grot. d. c. 7. §. 4.* Unde jam facile patet, quod parentes ob singularia bene merita, aut præclaram spem, vel peculiarem affectum, nonnullis liberis præ cæteris eximii quid non solũ assignare, & in distribuendo patrimonio rationem totius familie, ut illa splendorem suum & firmitatem retineat, habere, sicque liberos cæteros quandoque bono consilio excludere possint, *Pufend. d. lib. 4. cap. 11. n. 7.* Sed & quod lege & pacto constitui queat, ut illi, qui ex conjugio justo nati sunt, alimenta solum accipiant, aut certe

a præcipua hereditatis parte excludantur *Add. Dissert. nostr. de Matrim. L. Salica contr. et. c. 2. n. 27. & seq. atq. Grot. lib. 2. de J. B. ac P. c. 7. §. 8. sub fin. ibiq. Dn. Bæcler. in Not. Jam. quod in liberis obinet, multo magis ad alios, qui præter liberos necessario heredes instituendi vel exheredandi sunt, extendi potest. His enim non propter votum defunctorum, sed tantum propter ordinem mortalitatis turbatum, gratitudinem educationis atque propinquitatem sanguinis hereditas pie relinqui debet, per l. quam & si 15. de inoff. testam. ibiq. Brunnem. Frantzck. de inoff. test. n. 27. Grot. d. c. 7. n. 9. & seq.*

Bona mente omnes parentes liberos suos exheredare possunt.

IX. Competit hæc nostra exhereditatio non tantum parentibus, qui suos heredes habent, sed & cæteris omnibus, sive liberos in potestate habeant, sive non, *juxta l. in fidei commissi. 3. §. 3. de usur.* Non enim a patria potestate, sed a parentum potius pietate, amore, cura ac provido consilio dependet, *arg. l. si furioso 16. §. 2. ff. de Curat. furios. vel al. quæ causa, cum omnibus parentibus communis sit, omnino efficit, ut & is, qui liberos emancipavit, mater, aliive ascendentes hac excludendi potestate gaudeant, d. l. 3. §. 3. de usur. Barrol. ad l. cum ex filio. 39. de vulg. & pup. subst. n. 1. Barry de Success. lib. 10. tit. 2. n. 24.* *Add. quoque illa, quæ Coll. J. Arg. tit. de lib. & post-*

Disquiruntur: An liberi suos parentes bona mente exheredare possint? Negativa reconfertur. Affirmativa ob aduersas rationes probatur.

bitum. tb. 23 proponit. Sed hic non incommode quaeritur: *An & liberi parentes suos bona mente exheredare possint?* Negativa vel inde probanda censetur, quod *text. citati omnes* de liberis loquantur, ut extra oleas vagari periculosum videatur, præcipue cum parentes potius filiis, quam filii parentibus thesaurizare debeant, *juxta c. cum Apostolus. 6. de Cens.* Verum quia & filius patri furioso, prodigo, illique, qui rebus suis alias præesse nequit, curator dari potest, si modo probus sit, *per l. lege. n. §. 2. & l. sed §. 2. ff. de Curat. furios. & al. l. his qui. 12. §. 1. de tut. & cur. dat. his. adeo, ut furiosæ quoq; matris curatio ad eundem pertineat, juxta l. 4. de Curat. furios. propter rationem in d. l. propositam, quod, licet non potestas*

potestas, pietas tamen parentum æqualis sit. *Vid. Dec. Consl.*
 274. n. 2. *Dn. Brunnem. ad l. 3. C. de Curat. furios. vel prodig.*
 Ideo vel argumento hujus curatela concludimus, quod &
 filius, modo de probitate vitæ ac bono ejusdem animo
 constat, parentes suos per nostram exheredationem a suc-
 cessione excludere possit. Id quod iterum multo magis ad
 fratres extendendum venit, cum & frater fratris pupilli, &
 consequenter furiosi, legitimus tutor ac curator sit, *l. 4.*
de legit. tut. & ne lucrum. 5. C. de Curat. furios. Accedit tan-
 dem, quod legitima ab initio quidem in personis liberorum
 tantum constituta fuerit, quippe quibus propter commune
 parentum votum, dum sibi liberos superstitites optant, ma-
 gis hereditas, quam parentibus, debetur. *l. scripto. 7. §. 1.*
si cap. testam. null. ext. & und. lib. postmodum tamen, ob or-
dinem mortalitatis turbatum, ad parentes quoque, l. 15. de in-
off. testam. tandemque per Imperatores, si turpis aliqua per-
sona, quæ juris vel facti infamia laborat, heres instituitur,
ad fratres & sorores, & consequenter cum legitima exhered-
atio quoq; extensa sit. Vid. l. 1. de inoff. testam l. 27. C. cod.
Nov. 115. c. 4. atq; Nov. 22. c. 47. Erantzk. de inoff. testam. n. 27.
& seqq. Barry de Success. lib. 10. tit. 5. & 6.

X. Omnes proinde, quibus legitima debetur, hac nostra
 exheredatione, si ve speciatim, si ve etiam per præteritionem
 facta sit, a successione excludi possunt, si ve liberi, si ve paren-
 tes, si ve etiam fratres sint, *juxta d. Nov. 115. c. 4. atq; Nov. 22. exhereda-*
c. 47. Quoad liberos porro nihil inter est, utrum in potesta-
 te constituti, an vero emancipati sint *Coll. J. Arg. tit. de lib. successione*
& posth. l. 24. Ac quamvis posthumi, proprie sic dicti, qui
 post mortem testatoris nascuntur, infantes ceterique im-
 puberes hodie, *ob. Nov. 115. c. 3. & l. 33. §. 1. C. de inoff. testam.* Etiam si
 notæ causa exheredari nequeant, cum in eos exheredatio-
 nis illius causa non cadat. *Petr. Gregor. Tholosan. Synt. lib. 44. infantes*
c. 3. n. 5. & 7. Zaf. ad. l. 1. §. 3. de vulg. & pup. subst. n. 40. Bona ac impu-
 metnet beres sint

mente tamen exheredari, ac in tantum excludi possunt, ut testamentum subsistat, nec per agnationem posthumorum rumpatur. *Mantic. de Conject. ult. volunt. lib. 4. tit. 11. n. 15. atq. Meier. in Colleg. Jur. Argent. cit. loc. tb. 24.* Excluduntur autem omnes relatæ personæ per nostram exheredationem a successione illius, qui easdem necessario instituere,

*Materia
circa quâ
hec Exhe-
redatio
versatur,
sunt testa-
toris bonæ,
non nulla
tamen ex-
cipiuntur,
interque
ea aliena*

vel etiam exheredare debuit. Quapropter materia, circa quam hæc nostra exheredatio versatur, sunt testatoris, sive mobiles, sive immobiles, sive incorporales, præsentis, sive etiam futuræ sint, adeoq; in universum omnia ejusdem bona, de quibus testamenti factionem habet, (qualia non sunt feudalia, *juxt. text. l. F. 8. restitutioni obnoxia. Jason. in l. filius famil. 11. 4. de Leg. 1. n. 68.* Apanagiũ, *Springsfeld de Apan. c. 11. n. 40.* aliave, de quibus *Dr. Tabor ad Coll. J. A. tit. qui testam. fac. post. tb. 9. ibiq. alleg*) modo propria sunt, non aliena. Quamvis enim res alienæ legari ac per fidei commissum relinquì possint. *§. 4. Inst. de leg. & §. 2. Inst. de singul. reb. per fideicom. relist.* Attamen de his, vel per heredis institutionem, vel per exheredationem, nemo testari potest, cujus prohibitionis ratio inter alias hæc est: quod institutione tribuatur jus adeundi hereditatem, & per aditionem acquiratur jus hereditarium, seu dominium rerum, ad hereditatem pertinentium, universale, quod in rem alienam invito domino haud competit. *Perez. ad C. de hered. instit. n. 15. sub fin.* Accedit, quod heres non habeat, a quo rem alienam petere possit, secus ac in legato, per tradita *Bachov. ad Wesenb. tit. de his, qui testam. fac. post. n. 9. & tit. de hered. instit. n. 5.* ubi tamen *Wesenbec.* rationem, a translatione juris competentis desumptam, tanquam minus congruam, rejicit.

*Formahu-
jus Exhere-
dationis in
providio Pa-*

XI. *Formam* hæc nostra exheredatio solennem non requirit, sed in solo parentum provido consilio ac pia voluntate acquiescit, adeoque sufficit, si non notæ causa, nec mala mente

mente facta fuerit, vel ipso Paulo teste in *l. Paulus. 47. de bon. libert.* in verbis: *Exheredationem nepotis, qua non nota gratia, sed alio consilio adjecta est, nocere ei non oportere, atque eatenus veteri odiosæ exheredationi convenire quidem videtur.* Hanc quippe pater ex *LL. XII. Tab.* simpliciter peragere, sicque causas exheredationis vel addere, vel etiam prorsus omittere potuit, vel maxime ex hac ratione, quia ipsi quoque jus vitæ ac necis in liberos competiit. Quare enim non licet exheredare, inquit Paulus, quos & occidere licebat, in *l. in suis. 11. in fin. de lib. & posthum. Valent.* Forster. de *Jurisd. Roman.* lib. I sub *leg. Romuli. 6. n. 21* Cæteroquin quam maxime differt, præcipue, quia postmodum in odiosa exheredatione pro forma solenni non solum receptum est, ut, sublata sexus atque gradus differentia, in omnibus omnino liberis, sive mares sint, sive foeminae, sive filii, sive nepotes, nominatim fieret, per *§. sed hoc. 5. Inst. de Exhered. & l. ult. C. de lib. præter. vel exher.* Sed & quia Imperator Justinianus exheredationem istam, tum formalem, tum etiam causalem esse voluit in *Nov. 115. c. 3.* adeoque complementi quasi loco constituit: Non licere (1.) amplius parentibus, vel præterire, vel etiam exheredare liberos suos, etiamsi debitam legibus portionem ipsis reliquerint: Sed, si hoc velint (2.) efficere, debere tunc causam ingratitudinis certam, ac in *d. Nov.* determinatam, exheredationi adjicere, heredemque eandem probare, ut pluribus deducit *Barry. de Success. lib. 10. tit. 2. n. 7.* cui cum *Simon. de Præter. haud* sufficit, ut causa generaliter exprimat, v. g. *Filium exheredatum fuisse ingratum, vel inobedientem, sed necesse esse dicit, ut specialiter quoque exprimat.* Add. *Fachin. lib. 6. Controv. cap. 76. Erant et. ad ff. tit. de inoff. testam. n. 70. atq. Petr. Gregor. Tholos. lib. 44. Synt. c. 3. n. 12.*

XII. Hæc ipsa namque exheredationis solennia ad nostram neutiquam spectant exclusionem, *Jason. ad l. multi præteritionem nota. 18. de lib. & posth. n. 9.* Sicut enim non semper requiritur, potest.

Certo modo Exheredationi odiosa convenit.

Ab eadem tamen maxime differt.

Nostra exheredatio etiam per præteritionem fieri potest.

Valet quoque sine denominatione causae, modo bona mens appareat.

ritur, ut nominatim fiat, cum etiam per praeteritionem, quandoque peragi possit, ut jam antea *ib.* 5. monuimus. Vid. *Jafon. ac Brunnen. ad cit. l. 18. de lib. & posthum.* Ita quoque vel ob id, quod favorem & utilitatem liberorum concernit, etiam sine ulla causae insertionis valet, *arg. l. 18. de lib. & posthum. Petr. Gregor. Tholosan. cit. c. 3. n. 12. Barry de Success. d. tit. 2. n. 2. Rittersb. ad Nov. p. 6. cap. 3. n. 22. Dn. Richter. dec. 41. n. 48.* modo de bona disponentium mente & provide consilio, saltem per conjecturas, constat, sicque causa favorabilis appareat. In exheredatione siquidem expressa vel tacita favorabili, quae bono sit consilio, non requiruntur causa, quae pertinent ad odium, sed sufficiunt causa, quae pertinent ad favorem, verba sunt *Bald. ad Auth. Ex causa. C. de lib. prater. n. 23.* cui ad stipulatur *Mantic. de Conject. ultim. volunt. lib. 4. tit. 11. n. 14. Hocq; Scharf. ad Auth. Non licet. C. de lib. prater. n. 26. sequenti ex l. filius matrem. 25. C. de inoff. testam. de sumto exemplo declarat: Mater, cum ampla haberet bona, filium insuper, quem amabat, & maritum prodigum, videretq; quod post mortem ipsius administratio bonorum, & consequenter ususfructus, ad patrem decoctorem perveniret, si vel ab intestato decederet, vel etiam filium heredem institueret, filium, cui institutionem damnosam esse sentit, sine expressione causae exheredavit, heredemque institutum rogavit, ut, cum filius sui juris factus fuerit, ipsi omnia bona cum fructibus sine detractione Trebellianicae restitueret. Certe ejusmodi exheredationem, quamvis sine causa facta sit, cum in favorem & utilitatem filii vergat, ne pater dilapidandi occasionem habeat, omnino & quidem recte valere putat. *Add. Jul. Clar. lib. 3. Sent. §. Testamentum. q. 41. n. 7. ut & Brunnen. ad d. l. 25. C. de inoff. testam.* Quapropter axioma, quod ex *Nov. 115. c. 3. Dd. tradunt: Liberos non esse exheredandos, nisi adjecta causa legitima, tunc demum procedit, si exheredatio tendat in odium & damnum liberorum; Secus est, si eorundem concernat utilita-**

tilita-

tilitatem. Tunc siquidem & sine adjectione causæ valet. *Sichard. ad d. Auth. cit. n. 26. atq; Barry d. tit. 2. n. 24.* modo, juxta antea dicta, ex conjecturis appareat, exheredationem bona mente factam esse. *Jafon. ad l. 18. de lib. & posth. n. 3.*

XIII. *Salicet.* quidem a *d. d. Auth. Non licet C. de lib. præter.* *Casum a*
n. 2. hanc ipsam a *Sichardo* propositam provisionem matris *Sichardo*
propterea rejicit, quod non sit de causis in *Nov. 115. c. 3.* ap- *relatum*
probatis, ac mater filio alia, & quidem æque commoda, *Salicet. ob*
prospicere possit via, si scilicet eundem quidem heredem insti- *aliud com-*
tuat, expresse vero hanc adjiciat conditionem ne pater *petens re-*
usufructum habeat. Verum, sicut prius *Salicet.* præsup- *medium*
positum circa contraria assertim refutabimus. Causæ *rejicit.*
namque, in *Nov. 115. c. 3.* propositæ, nostræ plane non con-
gruunt exheredationi. Vid. *Bartol. ad l. cum ex filio. 39. de*
vulg. & pup. subst. n. 2. Ita quoque nec posterius usum nostræ
exheredationis infringit. Largimur equidem ambabus
manibus: Bona adventitia pleno jure filio acquiri, si ma-
ter vel alius ex ascendentibus, imo etiam extraneus, filio-
famil. aliquid sub hac conditione reliquerit, ne usufructus
patri acquiratur. *Nov. 117. c. 1. & Auth. Excipitur. C. de bon.*
que lib. ibiq; Brunnem. Wissenb. ad l. cum oportet. 6. pr. C. eod.
qui tamen Irnerium *d. Auth. Excipitur.* verba hæc: *Ab aliquo* *Præprimis*
parentum, de suo inseruisse putat. Inde tamen non statim *quia per a-*
sequitur, quod patri quoque administratio adimatur, ali- *demtionē*
usque filio curator constituatur, quod ipsum quidem com- *usufructu*
munis *Dd.* sententia, cui post *Gloss. Salicet. ad Auth. Excipitur.* *patri admi-*
C. de bon. que liber. Sichard. cit. n. 26. sub fin. subscribit, ad- *nistratio*
struit; *Hartman.* tamen *Pistor. 4. quest. 11. n. 13.* eumque secu- *nō adimi-*
tus *Carpzov. p. 2. Const. 10. def. 11.* non sine ratione negant, *tur.*
Hi enim, quod pater non statim ab administratione exclu-
datur, etiam si ipsi usufructus ademptus fuerit, *ex l. ult. C. de*
Curat. furios. eleganter deducunt, præprimis, quia in *d. l. de*
bonis castrensibus, quorum usufructus patri non acquiritur,
agitur, ac nihilominus furioso, in patris potestate constitu-

to curatorem recte dari, negatur, quia ad gubernationem paterna reverentia sufficit. Quæ doctrina sane innotat, quod per ademptionem usufructus mater non tam plene filio, quam per nostram exheredationem, consulere possit.

XIV. Nec obstat, quod *Brunnem. ad. d. Auth. Excipitur. C.*

Brunnem. de bon. que lib. cum Castillo distinguat, ut patri quidem non videatur adempta administratio, si tantum in utilitatem filii abusufructu excludatur; aliud vero obtineat, si ob finitram suspicionem usufructu ipsi interdicitur, cum & tunc lex eundem, ut suspectum, ab administratione arceat, quam distinctionem quoque *Salicet. cit. loc.* probat, nec doctrina *Hartmann. Pistor. atq. Carpzov. d. l.* excludit, qui & ipsi aliam superaddunt limitationem, si a testatore curator datus, eique administratio commissa fuerit, quod per *Nov. 117. c. 1.* patri permissum est. Add. *Color. p. 2. Dec. 226. n. 8. & seq.* ut adeo hisce casibus, quibus mater perinde, ut per exheredationem, filio prospicere potest, hæc nostra exclusio ad minimum superflua cautela esse videatur. Licet enim hanc admittamus distinctionem, non tamen propterea nostra exheredatio, etiam in casu a *Sichardo* proposito, supervacua est, partim (1) quia eo tempore, quo in valuit exheredatio nostra, prohibitio ista, ne patri usufructus quæretur, nondum recepta fuit. Olim siquidem bona omnia, adventitia non minus, quam profectitia, pleno jure patris erant; *Constantinus* postmodum in *l. 1. C. de bon. matern.* bona materna detraxit, quorum usumfructum patri, filio proprietatem tribuit, quod *Gratian. Valentin. & Theodos. per l. 6. C. Theod. eod.* in bonis materni generis, id est, a materna cognatione delatis, receperunt, alique Imperatores ad lucra nuptialia & sponsalia, per *l. 1. & 4. C. de bon. que lib.* produxerunt, usque tum Imperator Justinianus in *l. cum oportet. 6. C. eod.* generali constitutione ad omnia adventitia filiorum extendit, tandemque licentiam per *d. Nov. 117. c. 1.* tribuit filiis,

Insimulamen de monstratur, quod ea quoque admissa, nostra exheredatio in casu proposito utilis sit.

filiis ea lege res dandi, ne ususfructus ad patrem perve-
 niret, ut accurate demonstrat *Vin. ad §. Igitur. 1. Inst. per*
quas person. cuiq. acquir. partim etiam (2.) quia hæc nostra
 exheredatio quamplurimos comprehendit casus, ad quos
 tamen *Saliceti* cautela nequiquam extendi potest, ut pro
 inde, licet interminis casus propositi aliud ad huc sup-
 petat remedium, hoc nostrum tamen, ut pote æque com-
 modum, imo generalius subsidium, minime reprobandum
 veniat *Add. in simili Hillig. ad Donell. lib. 20. c. 3. lit. L. atq.*
Struv. E. 3. th. 93. Imo, quoties plura circa eandem rem com-
 petunt remedia, ad utrumque ut recurramus, prohibitum
 non est, juxta brocardicum Dd. notissimum, de quo latius
Hillig. ad. Donell. lib. 21. c. 3.

*Exhereda-
tio nostra
latius pa-
tet, quam
Saliceti
cautela.*

XV. Formam ergo nostræ Exheredationis sola exclusio
 favorabilis constituit, modo (1) *in ultima voluntate* peraga-
 tur, ex eaque (2) *bona disponentium mens* ac providum pru-
 densq; consilium, si non aperte ad minimum tamen per in-
 dicia certa ac probabiles conjecturas pateat, *arg. l. in fidei censetur.*
commissi. 3. § 3 verb. idq. sibi mater ideo placuisse testamento com-
prehendisset. de usur. Neq; enim ad exheredationem sufficit,
 aliquo modo, etiam extra testamentum, parentum volun-
 tatem declarari, neque sola causæ veritas sufficit, sed a pa-
 rente in testamento cum denominatione causæ declarata
 voluntas spectatur, ut in simili de exheredatione odiosa tra-
 dit *Mev. p. 4. Dec. 183. n. 2. § seq.* Sed hac occasione, quoad pri-
 mum requisitum, non incongrue quæritur: *Num & in Co-*
dicillis hæc Exheredatio peragi possit? Affirmativam sententiam
arg. l. Sc. evola. 76. ad Sc. Trebell. suadere videtur. Ibi namque
 pupillo, qui intra pubertatem mortuus est, in codicillis
 verbis directis facta est substitutio, & tamen non tam præ-
 sumptione voluntatis, quod substitutio scripta sit codicillis,
 instrumento fidei commissorum proprio, quam favore pu-
 pilli Prudentibus placuit, ut, quod non potest valere puasi
 testamentum, valeat instar codicillorum pupillarium ab

*Duo requi-
sita nostre
Exhereda-
tionis re-
tionis re-*

*Quæritur
An & in
Codicillis
feri possit?
Rationes
pro affirma-
tiva.*

Rationes
pro nega-
tiva.

intestato, & propter pupillum ut æque inter substitutos reciproca valeat substitutio, teste *Cujac. lib. 11. Observ. 25.* Si jam, propter pupilli favorem, hereditas in codicillis per substitutionem directam relinqui potest, consimili modo favor liberorum Exheredationem in codicillis, & quidem ob commodum eorundem factam, sustinebit. *Contraria & negativa* sententiæ indubitata juris principia succurrunt. Certum namque, imo certissimum est, quod codicillis hereditas dari nequeat, etiamsi testamento confirmati sint. *1. quod permanus. 10. de jur. Codicill. l. 2. C. eod.* Quo posito, ex doctrina contrariorum sequitur, quod hereditas iis, qui vel in testamento scripti, vel alias ex lege heredes sunt, in codicillis adimi, adeoque liberi exheredari nequeant, *per §. 2. Instit. de Coa. & l. non codicillu. 14. C. de testam. ibiq. Salicet. Brunne mann. Wissenbach. atque doctrinam Barry de Success. lib. 10. tit. 2. n. 19.* ubi hoc cum *Vasq.* etiam ad matrem extendit, ut nec ea possit filium exheredare, nisi in testamento. Accedit, quod ne quidem heredi, jure instituto, in codicillis ulla adjici, vel etiam adjecta detrahi possit conditio. *l. Divi. 6. pr. de Jur. Codicill. Vinn. add. §. 2. Inst. de Codicill.* Alias confunderentur jura testamentorum & codicillorum, ac frustra diversa his rebus essent imposita vocabula, si idem in effectu essent ac præstarent, *per l. si idem. 7. C. eod. Coll. 7. Arg. ad tit. de jur. Codicill. th. 12. & 13.*

Posterior
Sententia
in thesi ve-
ra quidem
est.

Prior ta-
men in no-
stra Exhe-
redatione
ob addu-
ctas ratio-
nes proban-
da videtur.

XVI. Posterior quidem sententia, si de danda vel adimenda per institutionem & exheredationem hereditate absolute loquamur, verissima est, præprimis, quando codicilli cum testamento fiunt. Illa enim, quæ in hoc genere codicillorum circa hereditatem, vel dandam, vel adimendam, vel saltem ad certum casum differendam, disponuntur, nullius momenti sunt, teste *Bachov. ad Treutl. vol. 2. Diss. 10. th. 8. lit. A. & B.* Quia tamen multi Dd. interque eos *Grass.* concedunt, quod pater in codicillis bona sua inter liberos etiam inæqualiter dividere, unique plus, quam alteri, as-

asri assignare, imo ad excludendum extraneum, quem in testamento liberis pupillariter substituit, in codicillis alium filium substituere possit, ad hoc, ut prior substitutio revocetur, posterior vero directo quoque veleat, ut latius demonstrat *Barry de Succes. lib. 1. tit. 6. n. 8. in med.* ubi ad commune Dd. suffragium provocat, ut adeo ademptio quoque hereditatis, in codicillis favore liberorum facta, subsistat. *Barry d. l. n. 10.* Sane non videmus, cur non etiam per codicillos, præmissis si ab intestato fiant, hæc nostra Exhereditatio peragi possit. Illa namque non nisi bono animo providoque ac prudenti consilio suscipitur, sicque commodum succedentum concernit, ut, quod ob favorem pupilli in *l. 76. ad Sc. Trebell.* permittitur, hic quoque ob favorem liberorum haud denegandum sit, cum & alias in codicillis, ab intestato factis, verba directa institutionis ex voluntate defuncti, quæ ex qualitate dispositionis colligitur, ad fideicommissum ita trahantur, ut legitimus heres scripto hereditatem restituere teneatur, per *l. 13. §. 1. de Jur. Codicill. Vid. Bartol. ad d. l. 13. §. 1. atq. Bachov. cit. loc. ut & Barry lib. 10. tit. 2. n. 19.* Hocque multo magis obtinebit, si parens inter solos liberos disposuerit. Quare, quod de codicillis dictum, multo magis ad testamentum parentum inter liberos extendendum venit. Quamvis enim, ex veriori Dd. sententia, quam refert *Daub. de Testam. in in explicat. l. hac consultiissima. 21. C. de test. n. 46.* nec pater in hoc testamento liberos exheredare, neque etiam, teste *Barry. de Succes. lib. 2. tit. 3. n. 4.* præterire possit. Attamen sicut nostra Exhereditatio, ita quoque hoc testamentum in favorem liberorum introductum est, hocque præ cæteris, licet ex Interpretum potius traditionibus, quam juris ratione id fiat, ut post *Jul. Clar. lib. 3. § Testamentum. q. 8. n. 7. & Anton. Fabr. lib. 6. C. tit. 5. def. 7. tradit D. Carpzov. p. 2. Dec. 155. n. 9.* speciale habet, quod clausulam complectatur codicillarem, sicque per eandem no-

*Idem dicens
dum de te-
stamento
Parentum
inter libe-
ros.*

stram confirmet Exheredationem. Clausula namque ista, ex communi Dd. sententia, etiam vitium in institutione commissum, si forsitan filius præteritus vel non legitime exheredatus sit, supplet. *Vid. Dautb. de Testam. n. 364. atq. Sand. lib. 4. Decis. Fris. tit. 2. def. 2. sub fin. Quæ sententia, licet contraria Barry de de Success. lib. 10. tit. 16. n. 20. Fachin. lib. 4. Contror. 11. atq. Brunnem. ad l. 13. ff. de inoff. test. verior videatur, si non in aliis materiis, hic tamen, ubi pietas parentum optimum de liberis capit consilium, vel maxime probanda videtur.*

Conjectura
ob quas
Exheredatio bona
mente fit,
pueritiam,
prodigalitatem aliamque causas
concernunt.
Ob eas fit
vel ad tempus, vel in
perpetuum
Ad tempus
fit (i) ob
pueritiam,
si quis a
propinqua
muliere heres instituitur, atque rogetur, post
pubertatem bona
liberis testatrici restituere.

XVII. Quoad alterum requisitum notandum, quod conjecturæ, ob quas bona mente providoque ac prudenti consilio, illi, qui necessario alias instituendi veniunt, exheredari possunt, vel pueritiam, ne bona lubricæ tutelæ committantur, vel prodigalitatem, vel alias justas, in eorundem commodum vergentes causas complectantur, ob quas Exheredatio nostra vel ad tempus, vel etiam in perpetuum fieri potest. *Barry. de Success. lib. 10. tit. 2. n. 24.* Et quidem ad tempus (1.) hæc exclusio ob pueritiam ita peragi potest, si Polidius v. g. a propinqua muliere heres institutus insimulque rogatus fuerit, filiæ testatricis, cum certam ætatem, v. gr. pubertatem, compleisset, restituere, quicquid ad eam ex hereditate pervenit; Si mater, id sibi ideo placuisse, testamento comprehendit, ne filiæ tutoribus, sed potius necessitudini res, committerentur, neque tutores interim administrarent, & hereditatem forte dilapidarent, exclusio hæc in tantum valida est, ut tempore præterlapso Polidius etiam fructus, quos bona fide ex bonis defuncti percipit, restituere debeat, juxta *ext. expressum in l. in fidei commissi. 3. §. 3. de usur.* Dilatio enim facta est gratia fidei commissarii, ut propterea restitutio fructuum, etiam extantium, plenissime faciendâ sit, ex præsumpta testatricis voluntate, quæ magis filiæ, quam Polidio, consultum voluit, dum lubricæ tutelæ

telæ fidei commissum prætulit, *cit. l. 3. §. 1. de usur. ibiq. Brun-*
nem. at q. Jason qui ex hoc ipso *textu n. 1.* notat quod exhe-
redatio filii impuberis, cui post pubertatem hereditas per
fidei commissum relinquatur, ad consilium & non ad inju-
riam facta censeatur, ne bona interim per ipsos impuberes
aut eorundem tutores dissipentur. Consentit *Mascard. de*
Probat. vol. 2. concl. 715 n. 20.

XVIII. Unde fit ut alter casus, quando vel pater vel mater
filium quidem ob aliam causam exheredat, extraneum ta-
men ita instituit, ut post certum tempus filio hereditatem
restituatur. *Petr. Gregor. Tholos. lib. 44. Synt. c. 3. n. 12. v. gr. Si*
mater, habens maritum prodigum, ne maritus bonorum
habeat administrationem, liberos exheredet, extraneumq;
sub hac conditione instituat, ut liberis, sui juris factis, here-
ditatem cum fructibus restituatur, quem casum jam antea ex
l. 25. C. de inoff. testam. Jul. Clar. lib. 3. Sent. §. Testam. q. 62. n. 3. Barry de
41. n. 7. Barry de Success. cit. lib. 10. tit. 2. n. 24. & Sicbard. ad
Auth. non licet. C. de lib. prater. n. 26. aliisque contra Salicet.
comprobavimus. Heredes vero, hoc modo gravatos, quar-
tam Trebellianicam haud deducere posse, post multos
allegatos tradit *Jason. ad l. 3. §. 3. de usur. cumque secutus Me-*
noch. lib. 4. Præsumt. 28. n. 7. quorum doctrinam non parum
juvat, quod, juxta veriorē & receptiorē sententiam, Tre-
bellianicæ deductio non solum expresse, sed & tacite pro-
hiberi possit. *Jul. Clar. lib. 3. Sent. §. Testam. q. 62. n. 3. Barry de*
Success. lib. 15. tit. 8. n. 2. it. n. 19. & seq. ubi insimul demon-
strat, quibus verbis tacite prohibita censeatur, quæ tacita-
fane prohibitio in nostra Exheredatione ob commodum
succedentium, quod testator respicit, subintelligenda
venit. Tertium casum, quo nostra Exheredatio tempo-
ralis est, ipsi filii mores juxta Dd. constituunt. Hinc con-
cludunt, quod pater filium, quem non industrium esse co-
gnoscit, usque ad certum ætatis tempus exheredare, extra-
neum

(2) Ad rem
pus fit a
matre ob
prodigali-
tatem ma-
trici, ita, ut
liberis re-
stituatur
bona, si sui
juris facti
suerint.

Heredes,
hoc modo
ad restituc-
tionem gra-
vati, Tre-
bellianicæ
non dedu-
cunt.

(3) Ob pro-
prios quo-
que mores
filii ad rem
pater exhe-
dare pos-
sunt.

neum vero instituire, ejusque fidei committere possit, ut, postquam filius certum ætatis tempus impleverit, ipsi hereditatem ejusque commoda restituat. *Vid. Zas. ad l. i. §. substituere. 3. de vulg.*

(4) *Ad tē* & pupill. substit. n. 44. ubi sequentia adjicit verba: Hunc casum nos pus quoq; practicassimus in persona cujusdam nobilis, si non fuisset nobili verecundia, sed docui, ut filium heredem instituatur sub conditione, si ad meliores & filii emancipatiores mores redeat. Atq; hunc casum non solummodo Barry de cipati im- Success. d. lib. 10. tit. 2. n. 24. Sed & præcipue Alciat. 1. Præsumt. 2. n. 2. puberis, & probant. Quamvis Menoch. 4. Præsumt. 23. n. 6. illū actū, per quem quidem pater filium, minus industrium, usq; ad certum tempus exhereditat, seu ei interdicit, ne ante certum ætatis tempus alienet, non tam exheredationem, quam alienationis solummodo prohiberi potest, ut sic loco soli, Castrensis aliorumque provocat. Verum Bartol. ad l. cum ex substitutio. 39. ff. de vulg. & pupill. substit. n. 1. cum pater filio impuberi emancipato substituere nequeat, per l. 2. pr. de vulg. & pupill. substit. hoc nis pupillaris. solummodo consilii. adeoque quarti casus loco, suggerit, quod pater institutionem emancipati filii plane omittit, eique in tempus

Perpetua (1) est no-stra Exheredatio, si filio ob prodigalitatem alimentum relinquatur ejusq; loco nepotes instituantur. Perpetua (1) est no-stra Exheredatio, si filio ob prodigalitatem alimentum relinquatur ejusq; loco nepotes instituantur. Exheredatio, si filio ob prodigalitatem alimentum relinquatur ejusq; loco nepotes instituantur. Ex hereditate filio, si major factus fuerit, fidei commisso gravet.

XIX. Inperpetuum vero hæc nostra Exheredatio fieri potest (1) ob prodigalitatem, quando scilicet pater filium prodigum habet, nepotesque ex eo, atque nepotes heredes esse jubet, filium autem exhereditat, eique, quod alimentorum nomine sufficit, ab eis certum legat, addita causa necessitateque judicii sui, juxta consilium Tryphonini in l. 16. §. 2. de Curat. fur. & aliis &c. ibiq; Bald. ubi notat: Hoc casu exheredationem non in odium, sed in favorem potius vergeret, ne dissipentur bona. Add. Barry. d. tit. 2. n. 24. Hucque spectat casus a Sand. lib. 4. Decif. Frisc. tit. 2. def. 3. relatus: Mater filium suum Vincendum, filiamque Annam exhereditavit ob mores prodiga-

digales, ut qui patris prædefuncti bona maxima ex parte prodege- *Quod de*
rant, ideoque verita testatrix, ne & bona materna dissiparent, pro- *prodig ali-*
fitebatur in testamento, se bono erga liberos suos affectu eos exhe- *tate dicti.*
redare, ac liberos ex suo filio filiaque legitime procreandos heredes *etiam ad*
instituere, ita tamen, ut filio filiaque usum fructum relinqueret; *furorem*
Quæsitum est: An hæc Exhereditatio subsisteret? Senatui Frisco vi- *extendi*
sum fuit, quod sic, cum filius non solum ob pueritiam, sed etiam ob *potest.*
prodigalitate, aliamve justam causam bona mente providoq; con-
silio exheredari possit, prout ex hæctenus dictis constat. Quare, (2) *Perpetu-*
quod de prodigalitate dictum, ad furorem quoq; ita extendi potest, *qua est, se*
ut testamentum subsistat, quando pater non notæ causâ, sed bona *filius alias*
mente, ut prospiceret furioso ejusq; liberis, filium furiosum exhe- *sat locu-*
redavit, apposita causâ, cur eum eucluserit, nihil ominis vero fu- *ples permis-*
rioso exheredito de alimentis prospexerit. *Richter. p. 1. Dec. 41. n. 63. tit. ut in*
Alium (2) casum, quo nostra Exhereditatio in perpetuum fieri potest, commodè
Zaf. ad l. 1. §. substituere. 3. de vulg. & pupill. substit. n. 44. hisce recenset aliorum
verbis: Si forte in familia nobilium filius sit Canonicus, uberi proventu pro-
honeste ex-
visus, & ne testamentum patris rumpatur, si fuerit præteritus, patitur secludatur.
exheredari, dum modo exprimat, quod non ignominiose fiat. Et hunc casum
habuimus nos Doctores in Facultate ante annos in persona cujusdâ illustris. (3) In per-
Hæctenus Zaf. Conjung. Petr. Gregor. Tholos. lib. 4. Synt. c. 3. n. 12. Bar-
peruâ fieri
ty. de Success. d. tit. 2. n. 2. Sichard. ad Auth. Non licet. C. de lib. præter. n. potest, si
17. Tertio Exhereditatio nostra perpetua est, quando extat statutum, filii exst-
ut filii mercatorum, etsi abstinerint ab hereditate patris, nihilomi-
tutopatri-
nus ejusdem æs alienum solvant, quod durum infirmulq; tamen va-
debita ex-
lidum est, per doctrinam Bald. ad l. dotis. 9. C. de jur. dot. n. 2. Quare solvere e-
ad hoc, ut statuti dispositionem eviret pater, cautela & remediū lo-
gantur,
co filium suum exheredare potest, quæ Exhereditatio hac insigni gau-
etsi ab eju-
det utilitate, quod per eandem filius liberetur, quo minus, si patris
dem heredi-
bona solutioni æris alieni haud sufficiant, ex maternis aliisque pro-
ditate ab-
priis bonis ejusdem debita exsolvere cogatur. Vid. Barrol. ad d. l. do-
stinuerint
tit. C. de jur. dot. n. 3. atque Menoch. l. 4. Præsumt. 28. n. ult. ibiq; alleg. An-
chor. & Imol. Tandem (4) huc pertinet casus, si parens filium, ære Mala men-
alieno obrutum, præterit atque, ne creditores hereditatem auferant, te quis s-
neptes heredes instituit, relatus a Carpz. p. 3. Const. 9. def. 11. n. 4. per inver-
XX. Quamvis ergo mala mente exhereditatio in perpetuum, & petuâ ex-
quidem etiam a legitima, excludatur, ut Simon. de Præter. de Interp. hereditatur
alt. volens. a Barry. d. n. 24. allegatus recte tradit, si modo exhereditatio bona men-
te vero &
doque ad certum tempus, quandoque vero in perpetuum fieri po-
datem-
test,

pus & in test, ut ex conjecturis hactenus relatis recte observavit Barry d. perpetuum n. 24. modo certo constat, Exheredationem bona mente factam Patri bo- esse, quod etiam ex conjecturis hucusque enarratis, si ultimæ volun- nam men- tati insertæ fuerint, in tantum colligi potest, utv. gr. prodigus quo- rem decla- que præsumatur, quem pater vel mater testamento suo prodigum ranti, præ- appellavit, modo pater sano consilio illa verba proposuerit, ac sumtio ju- propterea filio prospexerit. Alciat. 1. Præsumt. 15. Sand. lib. 4. Decis. Frisic. vis succur- tit. 2. def. 3. sub. fin. Si enim simplici increpatione patris, in testamen- rit.

13. C. de his, qui not. infam. quia pater non calore iracundiæ, sed ma- turo potius judicio eandem suscepisse præsumitur, ut adeo apud graves viros famam quam maxime minuat. Molin. de Just. & Jur. tract. 4. Disp. 7. n. 6. multo magis patris judicio standum erit, si pa- ter filium suum non solum modo prodigum dixerit, sed & ob ean- dem prodigalitaris causam ipsi prospexerit; Unde quoque Magi- stratus hoc paternum judicium, quod in favorem filii disponit, non vero propriam opinionem sequi debet, ne quem pater vero consi- lio prodigum credidit, Magistratus precibus alioque vitio corrup- tus pro idoneo habeat, l. si furioso. 16. §. 2. de Curat. fur. ibid; Gloss. Bald. ad d. l. 16. Alciat. cit. Præsumt. 15. Quamvis non diffiteamur, quod hæc ipsa pro paterno judicio militans præsumtio, utpote quæ juris est. Alciat. d. l. probationem in contrarium admittat, ad instar aliarum præsumtionum juris, quæ tam diu pro veris habentur, usque dum probationibus contrariis elidantur. Vid. l. si chirographum 24. de probat. & Præsumt. Tunc enim præsumtio nihil operatur, si veritas deducta in contrarium appareat. Gail. lib. 2. Observ. 144. n. 6. circ. fin.

In dubio XXI. Quid vero in dubio, si non constat, an bona an mala mente nonnulli pater filium exheredaverit, dicendum vel præsumendum veniat? præsumunt, inter Interpretes, propter varias eorundem dissensiones, maxime patrem bona mente filium exheredasse, quam opinionem præcætetis Bar- na mentesi bium exhe- redasse. tol. ad l. ut jus iurandi. 7. §. liberi. 6. de oper. libert. n. 6. ex hac ratione defendit, quod patris erga filios propensa sit voluntas, adeoq; semper præsumatur in gratiam illorum salubrius consilium capere, at- que ita eorum commodis providere, per l. nec in ea. 22. §. fin. ad L. Jul. de adult. Quia tamen hæc præsumtio cessat, ubi, patrem ipsum fili- um lædere voluisse, constat, ideoque alii huic opinioni contradi- cunt, atque in dubio exheredationem mala mente factam esse sta- tuunt, inter quos præter Alexandr. Luc. de Penn. Angel. aliosq; eminenti- asse dicunt, Bald. ad l. libert. 10. in pr. C. de oper. libert. Jason. ad l. multis non notæ. 18. de lib. &

lib. &

lib. 8. post. n. 3. ac Zas. ad l. 1. §. Substituere. 3. de vulg. & pupill. substit. n. 45. Cui sententia l. 52. de manumiss. test. suffragari videtur. Ripa quidem ad dissidium hoc componendum distinguit: An pater filio aliquid legaverit, ut tunc bona mente eum exheredasse presumatur, sicque opinio Bartoli procedat; An vero ei nihil reliquerit, ut tunc presumatur mala mente exheredasse, juxta sententiam Baldi aliorumque. Aliam tamen Alciat. 1. Presumpt. 2. n. 2. superaddit distinctionem inter illa, quæ jure filiationis ad filium spectant, & alia bona, ita scilicet ut filius simpliciter exheredatus non censeatur mala mente exheredatus, quoad ea, quæ ad ipsum jure filiationis pertinet, adeo ut est jus Patronatus, quamvis secus sit, quoad reliquam hereditatem, cum hæc exclusio simplex non habeat aliquem colorem pro bono filii, & ita Bartol. ab impugnatione Alexand. salvandum esse censet. Verum cum Bartoli sententia nec jure, nec ratione ulla proberetur, distinctiones quoque Ripe atque Alciati, quamvis easdem Mascar. de Probat. vol. 2. concl. 716. approbet, ad dissidium componendum parum, imo nihil faciant, in dubio sane Baldi sententiam eligendam, adeoque presumendum esse censemus, exheredationem mala mente factam esse, nisi ex conjecturis contrarium, quod bona mente facta fuerit, probabiliter colligi possit. Est enim exheredatio actus privativus, adeoque, ut odiosus, merito restringenda. Verum benignior vero semper sententia, quæ ad favorem filiorum vergit, eligenda, juxta rationes a Mascar. cit. loc. pro Alexand. & Bald. allegatas. Consentit Menoch. lib. 4. Presumpt. 28. n. 5. ibique alleg. Vasq. Effectus non intrat. de Success. progr. Zas. ad d. l. 1. §. Substituere. 3. n. 45. atque Sand. lib. 4. tit. 2. def. 3. sub fin.

XXII. Formam excipit Effectus, qui partim ipsos exheredatos, partim etiam heredes, in eorundem locum surrogatos, concernit, atque hæc hactenus sparsim propositus est. Quare, repetitionis quasi loco, observandum, nostram Exheredationem (1) quoad ipsos exheredatos, vocem & figuram exclusionis quidem habere, revera tamen nullam exclusionem odiosam, sed providum potius prudentisque consilium complecti, ut propterea neq; ab alimentis, neque a lucris nuptialibus excludat. Barry de Success. lib. 10. tit. 2. n. 24. ubi alleg. Cujac. adeoque non nisi abusive exheredatio vocetur. Dum enim bono consilio ad commodum exclusionum peragitur, favorabilis potius est, notante Bald. ad Auth. Ex causa. C. de lib. prater n. 42. Mantie. de Conject. ult. vol. lib. 4. tit. 11. n. 13. & Jafin. ad l. 18. de lib. & post. Idem effectus (2) ob id quod (2) ad præteritionem quoque applicandum est. Quapropter & pater liberos, non tantum emancipatos, juxta doctrinam

bona mente
se facta. Etiam Bartoli ad l. cum ex filio. 39. de vulg. & pupill. supstit. n. 1. Sed &
ceteros omnes bona mente præterire potest. Jason. cit. loc. n. 2. Neque hæc præteritio testamentum ullo modo vitiat. Quamvis enim in favorem liberorum introductum, ut iisdem legitima titulo institutionis relinquatur, adeoque ex causa præteritionis testamentum paternum infirmetur. pr. Inst. de Exher. liber ibig, Harpprecht. n. 1. l. 1. de in iust. rupt. ac irris. fact. testam. Hæc ipsa tamen dispositio juris fallit ac limitatur, si præteritio in favorem liberorum facta fuerit. Omne siquidem testamentum, quod favorem liberorum concernit, secundum tradita Dd. valet, etiam si legitima titulo institutionis relicta haud sit. Berlich. p. 3. Concl. 15. n. 54. atq; Carpzov. p.

Quare (3)
nec bonorum
possess. nec
querela in
officiosi te-
stamenti
locum habet

3. Const. 9. def. 11. quod præsuppositum (3) sufficienter innuit: Nostram exclusionem, ad provisionem factam, non solum bonorum possessionem contra tabulas, sed & querelam inofficiosi testamenti excludere. Duaren. ad tit. de lib. & posthum. c. 3. pag. 344. Et namque solum, qui injuriam passus est, querela in officiosi datur, per l. Papi- nianus. 8. pr. v. de inoffic. testam. Nostra vero exheredatio non ad injuriam, sed ad favorem potius vergit. Licet enim formam, non tamen effectum exheredationis habet, teste Manic. de Consect. ult. vol. lib. 4. tit. 11. n. 14. Quare necita exclusis querela inofficiosi compe- tere potest, ne contra l. Si pater. 12. C. de inoffic. testam. calumniosa inofficiosi actione justum testatoris iudicium intervertatur. Vid. Jason. ad l. 18. de lib. & posthum. atq; Barry de Succ. lib. 10. tit. 2. n. 24. sub fin. ubi de Jure quoque Novellarum bona mente exheredato que- relam denegat, quod assertum pulchre comprobatur l. filius matrem. 25. C. de inoff. testam. Ibi namque in casu, si mater mariti mores sa- pectos habeat, adeoq; liberos bona mente sub ea solum conditio- ne, si pater eos emancipaverit, heredes instituat, patri bonorum possessio & querela inofficiosi vel ex hac denegatur ratione, quod filius nullam injuriam fecerit mater, sed potius putaverit providen- dum. Vid. Brunnem. ad d. l. 25.

Per nostram
Exhereda-
tionem (4)
etiam legi-
time onus
imponitur,
quod lati-
us demon-
stratur.

XXIII. Unde (4) fluit, quod per hanc nostram Exheredationem etiam legitimæ, onus, conditio atque dies imponi possit. Quam- vis enim legitima sine omni onere, conditione, dilatione atque gravamine relinquenda sit, per l. 30. & 32. C. de inoff. test. in tantum ut eidem nec conditio quidem potestativa addi queat, juxta com- munem Dd. sententiam a Barry de Success. lib. 2. n. 3. relatum, quod alleg. text. congruere videtur, si per istam conditionem in legitima quis valde gravetur, secus esse videtur Dn. Struvio Ex. 33. th. 46. si conditio ista facile impleri possit; Tamen hæc prohibitio cessat, si con-

si conditio vel onus impositum commodum succedentium
 concernat, nec sit appositum ad gravamen, sed ad provisio-
 nem. Tunc enim ejusmodi dispositio de jure valida & effi-
 cax est, ut pluribus deducit *Simon. de Pretis de Interpret. ult. vol.*
alleg. a Sand. lib. 4. Dec. Frisic. tit. 2. def. 3. circ. fin. Consentit *Ja-*
son. ad l. 18. de lib. & postum. n. 6. Nonnulli quidem, interque eos
Bald. ad l. Si pater. 14. de Instir. & substir. n. 3. sub. fin. aliique a *Ber-*
lich. Dec. 110. n. 2. allegati Interpretes statuunt, quod onus in
 utilitatem & favorem liberorum adjectum etiam a liberis im-
 pune sperni & rejici possit, cum filius in legitima sit creditor,
 ut vel propterea dilationem five conditionem, etiam favora-
 bilem, nequitiam acceptare cogatur. Contrarium tamen cum
Jason. d. l. Bartol. Salicet. ipsoque Bald. recte statuit Boër. dec. 87.
n. 4. Atque post eum præjudicio Scabinorum Lipsiensium &
 Judicii Curialis Wittebergenfis confirmat *Berlich. cir. Dec. 110. n.*
4. obtextum expressum l. 15. C. de inoff. testam. qui neque per
l. 30. neque etiam per l. 32. C. de inoff. testam. correctus est, alias
 quod per leges novas in favorem liberorum introductum est,
 si & priora favorabilia tolleret, retorqueretur in eorum detri-
 mentum & damnum, contra *l. quod fator. 6. C. de LL. Berlich.*
cit. n. 4. ubi adhuc plura argumenta recenset, hucque spectat,
 quod *DD. communiter tradunt: Onus legitima adjectum, si utili-* (5) *pate-*
tatem liberorum respicit, a legitima non rejici, cum per id conditio li- (6) *liberis bo-*
berorum melior reddatur. Vid. Gabriel. lib. 6. Comm. Concl. tit. de na mente
Legit. Concl. 1. n. 20. Aleiat. 1. Præsumt. 2. n. 3. præcipue vero *Barry* *ex hereda*
de Success. lib. 16. tit. 10. n. 7. ubi per plures casus demonstrat, *tis, substi-*
 quod onus, conditio vel dies, si in commodum & evidentem *tuere po-*
 utilitatem filiorum apponantur, a legitima non rejiciantur. (5) *test.*
 Adeffectum nostræ Exheredationis pertinet, quod filio bo- (6) *In ca-*
 fit, *Zaf. ad l. 1. §. 3. de vulg. & pupill. substir. n. 42.* Tandem (6) *ut liberias*
 quod in casu statuti, ut filii & alienum paternum exsolvant, *alienū pa-*
 etiam si paternæ hereditati se non immiscuerint, sed abstine- *tris sol-*
 rint, filios ab exsolutione debiti paterni in totum liberet. *Vid vant, ab*
Menoeb. lib. 4. Præsumt. 26. sub fin. Manric. de Conject. ult. vol. lib. exsolutione
4. tit. 11. n. 16. atq; 1b. nostræ Dissert. 19. Quoad heredes vero, in *ne liberat-*
 locum exheredatorum surrogatos, hæc nostra exclusio hunc *Gravati*
 insignem producit effectum, quod (1) *Trebellianicam neutri-* *tandem nō*
 quam deducere possint, si bona mente exheredatis post tem- *possunt de*
 pus hereditatem restituere jussi sunt. *Jason. ad l. 18. de lib. & ducere Tre*
postum bellianicā

sub dispositione illius Novellæ neutiquam comprehen-
datur. Vid. Jason. ad d. l. 18. de lib. & posthum. n. 6. Hocque
ipsum Bartol. tandem cit. loc. agnoscit in verbis: Nisi for-
san diceremus, quod ibi sint nominata cause ingratitudinis,
de causis vero, quæ continent dilationem & provisionem, nul-
la sit ibi mentio, & hoc satis placet, secundum hoc ista lex non
est hodie correctæ, nam iste filius est præteritus ex justa causa
sua provisionis. Unde sicut olim non poterat habere bonorum
possess. contr. tab. ita hodie non potest habere &c. Conjung.
Hüllig. ad Donell. lib. 6. c. 12. lit. H. ibiq. alleg. Simon de Pratis.
Sand. lib. 4. Dec. Fris. tit. 2. def. 3. atq. Brunnem. ad d. l. 18.
de lib. & posth. n. 2.

XXV. Quare, coronidis loco, certo certius credendum
est, quod nostra Exclusio adhuc hodie sua gaudeat in-
gni utilitate, sive per exheredationem in specie sic dictam,
sive etiam per præteritionem facta fuerit. Id quod non
solum Decretum Senatus Frisici, die 8. Maji anno 1627. in
causa Romck Jacobs & Jan Jaspers cum sociis latum; Sed &
Responsa approbatorum in Germania Collegiorum Juridi-
corum sufficienter innuunt. In causa namque Exhere-
dationis sequens extat Præjudicium:

Weissen U. R. guter Meinung / seinen der Vermunfft
beraubten Sohn E. dessen Weib und Kindern zum besten/
von seinen des Vattern Gütern ein Testament gemacht /
neben Andeutung der Ursachen / so ihn hierzu bewogen / daß
nemlich der Sohn in grosse Schuld gerathen / und der
Vatter so viel vor ihm bezahlet / daß er von des Sohnes
Gütern nicht können wider befriediget werden / gleichwol
noch viel Schulden vorhanden / damit der Sohn verhasse
tet geblieben / und deswegen der Vatter von seiner Ver-
lassenschaft der Sohn E. R. (welcher tempore testamen-
ti conditi, so wohl obicus patris furiosus gewesen / und
in solcher Beschwerung gestorben) ausgeschlossen / aber
dargegen ihn mit nothdürfftigen Unterhalt die Zeit seines
Lebens und seine Kinder mit der institutione heredis bes-
dacht / so sind offerwehnten E. R. creditores des V. R.
seel.

Usus san-
dem nostra
Exhereda-
tionis per
Decretum
&
in præjudicia
latum; Sed &
Academi-
ca confir-
matur.

seel. Testament vor null anzuziehen / und an seine Verlassenschaft der Zahlung halben sich zu halten nicht befugt.

In causa vero præteritionis itidem subsequens procedit Responsum:

Ob nun wohl die Testirerin auch ihre Söhne in solchem Testament præteriret / und eure Kinder / als ihre Endelein / allein zu Erben eingesetzt / dieweil aber dens noch solches euch und den Eurigen zum besten geschehen / damit eure Gläubiger nicht zufallen / ihrer Verlassenschaft sich anmassen / und also eure Kinder um die Großmütterliche Erbschaft bringen möchten / so verbleibts bey solchen eurer Mutter Testament billich / und es seynd eure Gläubiger dasselbe zusprechen nicht befugt / B. N. W.

Et hæc de ardua Exheredationis favorabilis materia sufficient. SS. Trinitati pro gratiosa assistentia laudes persolvimus humillimas, sicque huic Dissertationi felicem imponimus

F I N E M.

155 240
AB: 155 240

ULB Halle 3
001 855 360

SB. *h. or*

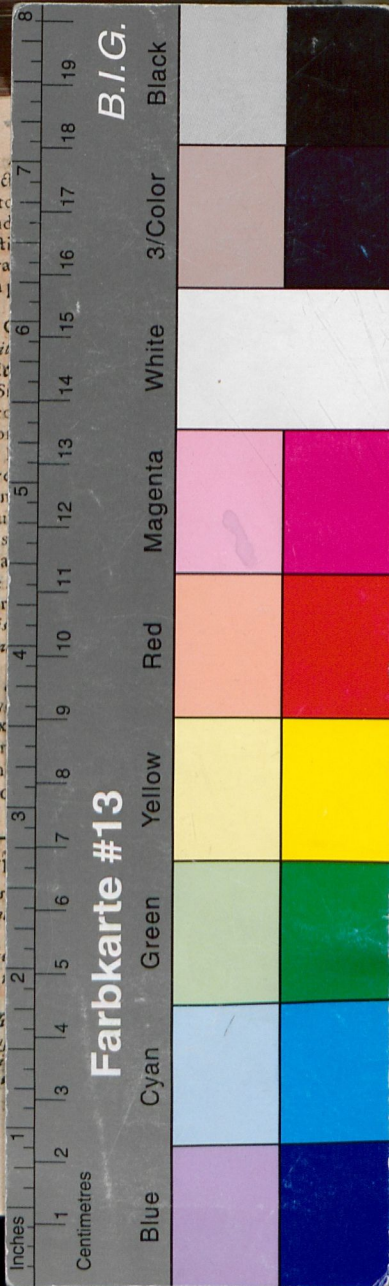
11

1017

26.
J. J.
EXHEREDATIO.
NEM BONA MEN-
TE FACTAM,

PRAESIDE
RECTORE MAGNIFICO,
DN. HEINRICO *Wincken* / D.
ET ANTEC. NEC NON REIP. NORIB. CONSILIARIO,
Ad diem Novembr. Anno M. DC. LXXVII.

IN ALMA ALTDORFFINA
P. P.
JOHANNES LUDOVICUS *Unzer*
HALA-SAXO.

ALTDORFFII,
Typis JOH. HENRICI SCHÖNNERSTÆDT. A. 1704.